

Makten sin bör en man med vett hovsamt och hövligt bruka

»så blev det fullt pådrag om Svenska kyrkan i det offentliga samtalet«

I den fornnordiska samlingen Håvamål från 1200-talet konstateras att ”makten sin bör en man med vett hovsamt och hövligt bruka”. Varningsord inte helt tagna ur luften för Svenska kyrkan. För knappt hade försommar-dagarna mellan hägg och syren passerat. Så blev det fullt pådrag om Svenska kyrkan i det offentliga samtalet. Församlingsresor med fotbollsmatcher, lyxhotell och Wallmans salonger. Eurobonuspoäng. Till detta filmklipp med unkna sex- och spritskämt.

Aftonbladets granskning av Svenska kyrkan i utlandet ledde till några graverande avslöjanden. En oberoende utredning som följd och ett par ansvariga chefer tagna ur tjänst. Sveriges radios genomlysning lyfte fram ett 40-tal vidlyftiga resor efter genomgång av runt 700 ekonomiska enheter. Egentligen ett rätt begränsat utfall. Särskilt eftersom flera av resorna vid närmare granskning visade sig vara både rimliga och måttfulla. Men avslöjandena har rört om och gett omvärldsbild och svenskkyrklig självbild rejäla törnar. Förhoppningsvis leder avslöjandena till mindre naivitet och mer professionalitet.

Tre ord att stava på då är korruption, revision och arbetsplatskultur. Ordet *korruption* associeras ibland snävt till mutor. Sedelbuntar. Pengar under bordet. Den internationellt vedertagna definitionen är betydligt vidare och handlar om förtroende. Missbruk av makt- eller förtroendeställning för personlig förmån eller till förmån för en annan person eller grupp till vilken man har ett lojalitetsförhållande.

Svenska kyrkan är Sveriges största organisation i civilsamhället. Tillsammans är församlingarna i Sverige, utlandsförsamlingarna, stiftskanslierna och nationell nivå en av Sveriges största arbetsgivare. Därtill rymmer kyrkan många förtroendevalda och ideellt engagerade. Svenska kyrkan lever bokstavligen på människors förtroende, och högst ställda förväntningar om en finkalibrerad moralisk kompass. Det är avgörande för Svenska kyrkan att i allt förebygga korruption. I verktygslådan behöver finnas god förvaltningskultur med internkontroll och tydlig ansvarsfördelning mellan styrning, ledning och genomförande. Granskningar de senaste åren av svenska kommuners internkontroll har bland annat visat på dålig dokumentation. Vilket försvårat utredning

av oegentligheter. Forskare har konstaterat att kommunal verksamhet granskas sämre än statsmakten. Förutom försommarveckan 2016 har Svenska kyrkan (alltför) sällan hamnat i sökljuset. För visst finns korrumpierande frestelser under kyrkvalven. Tvinnade vänskapsband och dubbla stolar. Tjänster och gentjänster. Makt och pengar.

Ordet *revision* är inte direkt en partyhöjare. Men borde kanske vara det. Revisorerna har en viktig roll för att motverka korruption och eftersträva god förvaltning. Revisionen är fullmäktiges oberoende kontrollorgan – och en demokratibevakare. Att revisionsuppdraget kommer från fullmäktige betyder att det indirekt är ett uppdrag från medlemmarna. Kyrkoordningen säger att revisorerna ska granska verksamheten. Med granskningen bidrar revisionen till att värna kyrkans grundläggande uppdrag som kyrka, effektivitet i det hon gör, rättssäkerhet och att utveckla demokratin – medbestämmandet. Liksom i den kommunala världen är det inte vinsten som står i fokus i kyrkans sammanhang utan det handlar om att genomföra uppdraget på bästa sätt. Revisionen behöver därför titta särskilt på hur resurser brukas. Resurser som omfattar miljöperspektiv, anställdas och andra medarbetares tid och medlemmarnas pengar. Även verksamhetens styrning behöver granskas liksom hur verksamhet följs upp.

Hur mycket granskningen än taggas upp hamnar ändå frågor om *arbetsplatskultur* på bordet. Och somligt i kulturen behöver omprövas. Det är inte självklart att se långresor för hela medarbetarlag och alkohol på jobbmiddagar som en rimlig del av vad som ingår i Svenska kyrkans uppdrag och som ett vettigt resursanvändande. Makt korrumpierar och frestar. Till slut handlar allt om hovsamt och hövligt vett, integritet och en evangelisk kompass.

BOEL HÖSSJER SUNDMAN